

התבטאויות פוליטיות חריגות של עובדים בזמן המלחמה כעבירת משמעת

הכותבים: משרד גולדפרב זליגמן עורכי דין, מחלקת דיני עבודה

עובדת בדיוור מוגן התבטאה כמה פעמים נגד חיילי צה"ל כפושעי מלחמה בנוכחות עובדים אחרים שלהם בנים וקרובים המשרתים במלחמה וגרמה לסערה. זאת, לאחר שהמעסיקה הפיצה לעובדים מראש חוזר לשים את המחלוקת הפוליטית בצד לעת הזו. העובדת הושעתה, זומנה לשימוע ופוטרה. העובדת הגישה בקשה זמנית נגד המעסיקה לביטול פיטוריה בשל פגמים שונים בהליך הפיטורים ובקשתה נתקבלה. בית הדין פסק בהיבט הכללי ובהיבט הספציפי כדלקמן:

- בית הדין הביע סלידה עמוקה והסתייגות גמורה מאמירות של עובדים במקום עבודה שחיילי צה"ל הם פושעי מלחמה ורמיזות על השוואת חיילי צה"ל לפשעים נגד האנושות והזוועות שביצעו מחבלי חמאס. עם זאת אמירות כאלה, חמורות ומקוממות ככל שיהיו אינן יכולות לשמש צידוק לפיטורים, בניגוד לחוק.
- ככלל ובפרט בעיתות משבר ומצוקה חריגים כמו בעת מלחמת חרבות ברזל, מעסיק רשאי ואף חייב להפיץ בין העובדים חוזר המגדיר מראש כללי התנהגות בתקופת חירום, ומגדיר את הפרתם כעבירת משמעת ומפרט מהן הסנקציות הצפויות למפר.
- הואיל ומדובר בהגבלת הזכות החוקתית של חופש הביטוי במקום העבודה בו קיימות שלל דעות פוליטיות, יש לנקוט בזהירות בליווי משפטי צמוד ובהיוועצות בוועד העובדים, ככל שיש כזה.
- במקרה הספציפי נפלו פגמים שונים בהליכי הברור, ההשעיה והפיטורים בניגוד להסכם הקיבוצי בדיוור המוגן.
- הודעת הדוא"ל לעובדים לשים את המגבלות הפוליטיות בצד היא הצהרתית כללית ואין בה אזהרה ברורה שהפרתה עלולה להוביל לסנקציה משמעתית כלשהיא, לא כל שכן לסנקציה החמורה ביותר - לפיטורים.
- בשיחת הברור לפני ההשעיה המעסיקה לא לקחה בחשבון את צערה והתנצלותה של העובדת.
- הליך השימוע והפיטורים היה חפוז ובשימוע נפגעה זכות השימוע של העובדת מבלי שנמסרו לה מראש ובכתב תלונות העובדים ומבלי שנטען שהפרת המשמעת שלה היא החמורה ביותר, בהתאם להסכם הקיבוצי, המצדיקה פיטורים.
- כמו כן, כטענת ההסתדרות בהליכים נגד העובדת הקבועה ופיטוריה המיידיים הופר ההסכם הקיבוצי במעסיקה. ההסכם מחייב לפני פיטורי עובד קבוע משא ומתן עם הוועד ומתן הודעה מוקדמת ובמקרה של מחלוקת יש תהליך של יישוב חילוקי דעות עם ההסתדרות שלא קיים.

סע"ש (ת"א) 20572-11-23, לימור קראוס נגד מרכז משען בע"מ, פורסם בנבו (30.11.2023)
בפני כבוד השופט אורן שגב, נציגת ציבור (מעסיקים) גב' דליה קוטאי, נציגת ציבור (עובדים) גב' עירית אילון